

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
ÖZET	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XVII

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç ve Kapsam	2
1.3. Önem	2
1.4. Sınırlılıklar.....	3
1.5. Yöntem.....	4

İKİNCİ BÖLÜM ARABULUCULUK KAVRAMI, GELİŞİMİ, TÜRLERİ VE YABANCI ÜLKE UYGULAMALARI

2.1. Arabuluculuk Kavramı	5
2.2. Arabulucuğun Gelişimi	18
2.3. Arabulucuğun Türleri	21
2.4. Yabancı Ülkelerde Arabuluculuk Uygulamaları	27
2.4.1. Anglo-Sakson Ülkeleri	27
2.4.1.1. Amerika Birleşik Devletleri	28
2.4.1.2. İngiltere	31
2.4.2. Kara Avrupası Ülkeleri.....	35
2.4.2.1. Almanya.....	36
2.4.2.2. Hollanda	43
2.4.3. Asya - Pasifik Ülkeleri	49
2.4.3.1. Çin.....	50
2.4.3.2. Japonya.....	53

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ALTERNATİF (HAKİM KARARSIZ) UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM YOLLARINA İLİŞKİN UYGULAMALAR

3.1. Genel Olarak Alternatif Uyuşmazlık Çözümü (ADR - Alternative Dispute Resolution) Uygulamaları.....	55
3.1.1. Alternatif Uyuşmazlık Çözümü.....	55
3.1.2. Tahkim (Arbitration)	62
3.1.3. Müzakere (Neogation - Doğrudan Görüşme).....	66

3.1.4.	Uzlaşma - Uzlaştırma (Conciliation)	69
3.1.5.	Ombudsman – Kamu Denetçisi	79
3.2.	Mevzuatımızda Yer Alan Tahkim, Sulh, Uzlaşma, Uzlaştırma ve Arabuluculuk ile İlgili Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Uygulamalarına İlişkin Hükümler	83
3.2.1.	Köy Kanunu	84
3.2.2.	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu	84
3.2.3.	Umumi Mülhak ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete veya Belediye veya Hususi İdarelere Aid Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yolu ile Halli Hakkında Kanun	88
3.2.4.	Maliye Vekâleti Baş Hukuk Müşavirliğinin ve Muhakemat Umum Müdürlüğünün Vazifelerine, Devlet Davalarının Takibi Usullerine ve Merkez ve Vilayetler Kadrolarında Bazı Değişikliklerin Yapılmasına Dair Kanunda.....	89
3.2.5.	30.01.1950 tarih ve 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu	90
3.2.6.	07.03.1954 tarih ve 6326 sayılı Türk Petrol Kanunu	90
3.2.7.	Kat Mülkiyeti Kanununda.....	91
3.2.8.	Noterlik Kanunu	92
3.2.9.	Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu	92
3.2.10.	04.11.1983 tarih ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu	93
3.2.11.	Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunda	94
3.2.12.	04.12.1985 tarih ve 3239 sayılı Torba Kanun ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na yapılan eklemeye	95
3.2.13.	Kamu Hizmetleri İle İlgili İmtiyaz Şartlaşma ve Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Tahkim Yoluna Başvurulması Halinde Uyulması Gereken İlkelere Dair Kanunda	96
3.2.14.	1136 sayılı Avukatlık Kanunu 35/A Maddesinde	96
3.2.15.	Milletlerarası Tahkim Kanununda	97
3.2.16.	Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanunda	98
3.2.17.	22/05/2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanununda	98
3.2.18.	Genel İdari Usul Kanunu Taslağında.....	99
3.2.19.	Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkında Kanunda	99
3.2.20.	Ceza Muhakemesi Kanununun “Uzlaşma” Kısım Başlığı Altında	100
3.2.21.	Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda	102
3.2.22.	Sigortacılık Kanununda “Sigortacılıkta Tahkim” Başlığı Altında	103
3.2.23.	Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanunda	104
3.2.24.	Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda	104

3.2.25.	12/09/2010 tarih ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Dilekçe, Bilgi Edinme ve Kamu Denetçisine Başvurma Hakkı ile ilgili olarak	105
3.2.26.	17.03.2011 tarih ve 6214 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile yapılan değişiklikte	107
3.2.27.	659 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede	108
3.2.28.	Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede	111
3.2.29.	Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu 49. Maddeye Göre Tesbit Edilecek Uyuşmazlık Üzerine, Arabuluculuğa, Yüksek Hakem Kuruluna ve Özel Hakeme Başvurulmasına İlişkin Olarak.....	112
3.2.30.	Sermaye Piyasası Kanununda	114
3.2.31.	Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunda.....	115
3.2.32.	Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte; “Uzlaşma” başlığı altında	116
3.2.33.	12/10/2017 tarih ve 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununda	117

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HUKUK UYUŞMAZLIKLARINDA ARABULUCULUK KANUNU UYGULAMASI

4.1.	Uygulamaya İlişkin Sayısal Verilerin Değerlendirilmesi	119
4.2.	Türkiye’de Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesi Çalıştayları	125

BEŞİNCİ BÖLÜM

ARABULUCULUK MEVZUAT VE UYGULAMALARININ İYİLEŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN ANKET

5.1.	Genel İlke, Tanım ve Kavramlar.....	135
5.1.1.	6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununda yer alan, arabuluculuk tanımı değiştirilemez midir?	135
5.1.2.	Arabuluculuk Kamu Hizmeti midir?	136
5.1.3.	Arabulucu kamu görevlisi midir?	139
5.1.4.	Arabuluculuk ofisi resmi daire midir?	141
5.1.5.	Arabulucu sözleşmesi, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa göre “Hizmet / Eser / Vekalet Sözleşmesi” midir?	143
5.1.6.	Arabuluculuk süreci başlatabilmek için çatışma olmazsa olmaz mıdır? Arabulucu ile anlaşma süreci gerçekleştirilebilir mi ?.....	145
5.1.7.	Arabuluculuk anlaşması kamu düzeninin korunması gerekçeleriyle içerik olarak bir sınırlamaya tabi tutulabilir mi? Niçin? Nasıl ?	147
5.1.8.	Arabuluculuk anlaşmasını hükümsüz kılan, taraflara fesih ve dava hakkı veren haller nelerdir? Kamu düzenine aykırılık hükümsüzlük sebebi olabilir mi?	149

5.1.9.	Arabuluculuk anlaşmalarında kamu düzenine aykırılık nasıl denetlenecek, aykırılık tespitinde nasıl bir işlem yapılacak, uygunluğun sağlanmasından kim sorumlu olacaktır?	151
5.1.10.	Kamu düzeninin korunması gerekleri arabuluculara işin reddi görev, yetki ve sorumluluğunu verir mi? Konusu gayrimeşru olan bir alacak için arabuluculuk yapmak zorunlu olacak mıdır?	153
5.1.11.	Mahkeme içi arabuluculuk süreçleri, mahkeme dışı gönüllü arabuluculuktan ayrı düzenlenebilir mi?.....	155
5.2.	Arabulucu ve Tarafalara İlişkin Hususlar	156
5.2.1.	Arabuluculuğu, sadece, Kanunda belirtilen şartları taşıyan hukuk fakültesi mezunlarının yapabilemesi durumu devam ettirilmeli midir? Niçin?	156
5.2.2.	Anayasa 135. madde çerçevesinde kurulmuş olan kamu kurumu niteliğindeki meslek teşekküllerinin başkanlıklarına, bir arabulucudan destek alarak, birliğe odaya kayıtlı meslek mensuplarının uyumsuzluklarında arabuluculuk yapma yetkisi verilebilir mi?	159
5.2.3.	Aynı zamanda serbest avukatlık yapmayan arabulucular için büro edinme zorunluluğu olacak mıdır?.....	161
5.2.4.	Arabulucular arasında rekabeti ve haksız rekabeti düzenleme ve engellemek için neler yapılmalıdır? Ortak cari hesap olabilir mi?.....	162
5.2.5.	Arabulucular ve arabuluculuk teşkilatlarına ticaret ve siyaset yasağı getirilebilir mi?	164
5.2.6.	Arabuluculuk ünvanının kullanılması ile ilgili olarak 6325 s. Kanununun 10.maddesi ile 1136 s.Kanununun 55/1 fıkrasının uyumu nasıl sağlanmalıdır?.....	165
5.2.7.	Avukatlık mesleği ile birleşmeyen işler için arabuluculuğun durumu nedir? (1136 s.K 5/d, 11. ve 12. Madde) istisna getirilebilir mi?.....	167
5.2.8.	Kamu ve özel sektör personeli arabulucular, personeli oldukları kurum veya şirketin taraf olduğu işlerde arabuluculuk yapabilecekler mi?	169
5.2.9.	Arabulucular için yaş haddi tanımlanabilir mi? Cevap EVET ise önerilen yaş haddi nedir?.....	170
5.3.	Arabuluculuk Süreci ve İşleyişe İlişkin Hususlar	171
5.3.1.	Arabuluculuk sürecindeki evraklar, işlemler “RESMİ EVRAK” ve “RESMİ İŞLEM” sayılır mı? Cevap “evet” ise; hangileri, hangi aşamada resmi işlem sayılmalıdır?.....	171
5.3.2.	Arabuluculuk sürecinde düzenlenen evrakların geçerlik açısından niteliği (aksi iddia veya aksi ispat edilinceye kadar geçerli) ne olmalıdır?	173
5.3.3.	Arabulucu ve taraflarca imzalanan anlaşma tutanağının niteliği (maddi ve şekli manada kesin hüküm etkisi) nedir?	174
5.3.4.	Arabuluculuk anlaşmasının unsurları ve geçerlilik şartları nelerdir?.....	176

- 5.3.5. Arabuluculuk anlaşmasının konusu olan alacak borç ilişkisinin niteliği gereği bulunması gereken şartların dikkate alınması zorunlu mudur? Bu kapsamda, aşağıda yer alan Yargıtay Kararını nasıl değerlendiriyorsunuz?..... 178
- 5.3.6. Tarafların ödemeleri için anlaşılan bedelin belirtilmesi arabuluculuk anlaşmasının unsur veya geçerlilik şartlarından mıdır? 180
- 5.3.7. Tek taraflı veya tarafların katılmadığı bir arabuluculuk anlaşması veya sulh olabilir mi? 181
- 5.3.8. Arabulucular sözleşme öncesi ve/veya sözleşme süreci içerisinde tarafların hak ve fiil ehliyeti ile ilgili bir inceleme yapmalı mıdır? Niçin? Yapacak ise; bu inceleme nasıl belgelendirilmeli ve sonuçlarına göre hangi iş/işlemler nasıl yapılmalıdır? 182
- 5.3.9. Taraflardan birinin, işitme, konuşma veya görme engelli olması, Türkçe bilmemesi durumunda arabuluculuk süreci ile ilgili olarak yapılacak işlem nelerdir?..... 184
- 5.3.10. Arabuluculuk anlaşması için “icra edilebilirlik” incelemesi, arabuluculuk süreci içerisinde, anlaşmanın görevli ve yetkili mahkemeye şerh verilmesi talebi için götürülmesinden önce yaptırılabilir mi? Eğer mümkün ise kime, ne zaman ve nasıl yaptırılmalıdır? 185
- 5.3.11. Gayrimenkullerin aynına ilişkin hükümler içeren ve icra edilebilirlik şerhi de alınan arabuluculuk anlaşmaları ile taraflardan biri tapuda işlem yaptırılabilir mi? 186
- 5.3.12. Arabuluculuk süreci belli bir süre ile sınırlanmalı mıdır? Cevap ‘Evet’ ise, niçin? Ne kadar? 188
- 5.3.13. İcra edilebilirlik şerhi talebi üzerine yapılacak iş ve işlemlerin niteliği nedir? Bu işlemler bir çekişmesiz yargı işlemi midir? 189
- 5.3.14. İcra edilebilirlik şerhi talebi ile müracaat edilecek mahkeme genel görev/yetki kurallarına göre belirlenmeye devam edilecek midir? 190
- 5.3.15. Arabuluculuk anlaşması icra edilebilirlik şerhi de alındıktan sonra tarafların dava hakkını sınırlandırmalı mıdır? Cevap ‘Evet’ ise, bu sınırlama niçin, nasıl ve ne ölçüde yapılabilir?..... 192
- 5.3.16. Arabuluculuk anlaşması, noterde düzenleme şeklinde yapılacak bir alacak-borç sözleşmesi veya şartları gerçekleştiğinde Avukatlık Kanunu 35/A göre Uzlaşma Anlaşması olarak ta yapılabilir mi?..... 193
- 5.3.17. Arabulucular resmi yazışmalarda ve belge tasdiki için mühür kullanmalı mıdır? 194
- 5.3.18. Arabulucuların imza-mühür örneklerini belli bir birim veya makama vermeleri gerekir mi? 195
- 5.3.19. Arabuluculuk gelirleri için arabuluculara gelir vergisinde herhangi bir indirim veya muafiyet tanımlanabilir mi? Cevap ‘Evet’ ise öneriniz nedir? 196
- 5.3.20. Arabulucuların istihdam edecekleri yardımcı personel için nitelik ve sayı tanımlama veya sınırlaması yapılabilir mi? Cevap ‘Evet’ ise öneriniz nedir?..... 198

5.3.21.	Arabuluculuk hizmeti "ADLİ YARDIM" kapsamına dahil edilebilir mi?	199
5.3.22.	Arabuluculuk Siciline kayıtlı arabulucuların yetkili merci tarafından yapılacak görev tevdiini red hakları sınırlanabilir veya bir müeyyideye bağlanabilir mi?	200
5.3.23.	Arabulucular belirlenen çalışma saatleri dışında çalışabilir mi?	201
5.3.24.	Arabuluculuk süreci ve anlaşmasında bilirkişi, tercüman, tanık bulundurabilir mi? Cevap 'EVET' ise; sayısı, nitelikleri ve bunlar için yapılacak işlem ne olmalıdır?	202
5.3.25.	Veli, vasi, kayyum, mümessil v.b. sıfatları ile arabuluculuk sürecinde taraf olunabilir mi ? Cevap 'Evet' ise; şartları ve usulü ne olmalıdır?	203
5.3.26.	Mahiyeti itibariyle, tarafların fotoğrafının anlaşma metni veya eklerinde bulunmasının gerekeceği işlemler olabilir mi? Cevap 'Evet' ise; örnekler ve usül önerileri nelerdir?	204
5.3.27.	Arabuluculuk ofisinde yapılması zorunlu arabuluculuk işlemi olabilir mi? Hangileri, niçin?	206
5.3.28.	WEB üzerinde 'online' arabuluculuk hizmeti verilebilir mi?	208
5.3.29.	Arabuluculuk sürecinde düzenlenen evraklardan, süreç sonrasında talep edilmesi halinde örnek verilebilir mi? Cevap 'Evet' ise; kimlere, niçin ve nasıl verilmelidir?	210
5.3.30.	Arabulucuların evrak kayıt ve belge düzeni, saklama ve örnek verme süre ve işlemleri nasıl olmalıdır? 6325 s. Kanunun "arabuluculuk evraklarının saklanması yükümlülüğünü düzenleyen hükümleri" revize edilebilir mi? Niçin, nasıl ve ne olmalıdır?	211
5.3.31.	Arabulucuların takip ettikleri arabuluculuk işi ile ilgili olarak adli ve idari mercilerden evrak, kayıt talep hakkı olabilir mi?	213
5.3.32.	Arabuluculuk ücret tarifesi, ödeme zamanı, şekli avans tahsili, BİRLİK payı, v.b. konularda yeni düzenleme önerileri nelerdir?	214
5.3.33.	Arabuluculuk süreci içerisinde düzenlenecek evrak, belgenin niteliği, sayısı ve sayfa sayısı için tarifeye ekleme yapılabilir mi?	215
5.3.34.	Yabancı arabulucuların yurt içinde veya kendi ülkelerinde düzenledikleri arabuluculuk anlaşmalarının tanınması ve tenfizi mümkün olabilecek mi? Cevap 'Evet' ise nasıl?	216
5.4.	Arabulucular ile Arabulucuların İş ve İşlemlerinin Denetimine İlişkin Hususlar	217
5.4.1.	6325 sayılı Kanunda yer alan Arabulucuların yetkilerine ilişkin hükümlerde yapılabilecek değişiklikler nelerdir?	217
5.4.2.	6325 sayılı Kanunda yer alan Arabulucuların haklarına ilişkin hükümlerde yapılabilecek değişiklikler nelerdir?	219
5.4.3.	6325 sayılı Kanunda yer alan Arabulucuların yükümlülüklerine ilişkin hükümlerde yapılabilecek değişiklikler nelerdir ?	220
5.4.4.	Arabuluculuk sıfat ve görevi nedeniyle gerçekleştirilecek iş ve işlemlerin denetim usulü ile yetkilileri kim ve/veya kimler olmalıdır?	221

5.4.5.	Arabuluculuk sıfat ve görevi nedeniyle işlendiği iddia edilecek disiplin suçları ve yapılacak disiplin soruşturmasının usulü ile soruşturma ve karar yetkilileri kim ve/veya kimler olmalıdır?	223
5.4.6.	Arabuluculuk sıfat ve görevi nedeni ile işlendiği iddia edilecek disiplin suçu dışındaki suçların soruşturma usulü ve yetkilileri nasıl ve kimler olmalıdır? Adli makamların kovuşturmayaya başlamaları izin veya ön inceleme sonucuna bağlanabilir mi?.....	225
5.4.7.	Arabulucular için reklam yasağının kapsamı ne olmalıdır?.....	227
5.4.8.	Arabulucuların (sağlık, emeklilik, vb.) sigortalılığı nasıl düzenlenmelidir?	228
5.4.9.	Arabuluculuk iş ve işlemleri sigortalılığı nasıl düzenlenmelidir?	229
5.4.10.	Arabulucular ve taraflar arasında yapılacak sözleşmelerden doğacak ihtilaflar için arabulucuya gitme dava şartı olarak düzenlenebilir mi?	230
5.4.11.	Aynı şekilde, “ARABULUCULUK” sıfat ve görevi nedeniyle arabulucuların taraf olarak imzalayacakları sözleşmelerden doğan ihtilaflar için “Arabulucuya Gitme” dava şartı olarak düzenlenebilir mi? Bu konuda, etik kural veya disiplin düzenlemesi yapılabilir mi?.....	231
5.4.12.	Arabulucular için görev ve/veya uzmanlık alanı sınırlaması getirilebilir mi?	232
5.4.13.	Oda ve Birlik siciline kayıt zorunluluğu ve buna bağlı yetki sınırlamaları söz konusu olabilir mi?	233
5.4.14.	Arabulucular ve arabuluculuk iş ve işlemlerinin teftiş ve denetimi nasıl olmalıdır? Yetkililer, usul, periyod?	234
5.4.15.	Arabulucular birlikte, ortak olarak çalışmak için şirket kurabilmeli midir?.....	236
5.4.16.	Tarafların arabuluculara yönelik şikayet ve talep haklarında zamanasımı/hak düşürücü süreler ne olmalıdır?	238
5.4.17.	Görevi nedeniyle ve görevi sırasında arabuluculara karşı işlenecek suçlar için 1136 s. Avukatlık Kanunu 57. maddedekine benzer bir koruma sağlanabilir mi?.....	238
5.5.	Arabulucuların Eğitimine İlişkin Hususlar	239
5.5.1.	Arabuluculuk eğitimlerini verecek, kurum ve kuruluşlar ile eğitimcilerin nitelikleri yeniden belirlenmeli midir?	239
5.5.2.	İlk etapta Hukuk Fakülteleri müfredatına seçmeli ders olarak dahil edilecek arabuluculuk dersleri için Arabuluculuk Daire Başkanlığı ve Türkiye Arabulucular Birliğine görev verilebilir mi?	241
5.5.3.	Arabuluculuk eğitimine “ARABULUCU YANINDA STAJ” dahil edilebilir mi?	242
5.5.4.	Arabuluculuk yemini yaptırılabilir mi?	243
5.6.	Arabulucuk ve Arabulucuların Teşkilatlanmasına İlişkin Hususlar	244
5.6.1.	Türkiye Arabulucular Birliği (TAB) adıyla Anayasa 135. Madde kapsamında kamu kurumu niteliğinde bir meslek teşekkülü olarak faaliyet gösterecek bir teşkilat yapılmasına gidilebilir mi? Cevap EVET ise bu Birliğin; görev, yetki ve sorumlulukları, bütçesi, geliri ve giderleri, organları ve bu organların, teşekkülü, görev yapacakların seçilme ve atanma usulleri, görev, yetki ve sorumlulukları, neler olmalıdır?.....	244

5.6.2.	Türkiye Arabulucular Birliği (TAB) ülke genelinde nasıl teşkilatlandırılmalı, taşra birimlerinin; görev, yetki ve sorumlulukları, bütçesi, gelir ve giderleri, organları ve bu organların, teşekkülü, görev yapacakların seçilme ve atanma usulleri, görev, yetki ve sorumlulukları, neler olmalıdır?.....	246
5.6.3.	Birlik ve oda seçimlerinde oylamalar ne şekilde (gizli veya açık oylama) yapılmalıdır?	247
5.6.4.	Bakanlık-Genel Müdürlük, Daire Başkanlığı ile Birlik ve Odaların ilişkileri, bunların yetki ve sorumlulukları ne olmalı, nasıl yürütülmelidir?	248
5.6.5.	Arabuluculuk Daire Başkanlığı ile Türkiye Arabulucular Birliği (TAB) süreçler ve arabulucular ile ilgili yeterlilik, eğitim, denetim ve disiplin konularındaki yetki sınırları ve ilişkileri nasıl olmalıdır?	250
5.6.6.	Türkiye Arabulucular Birliği (TAB) teşkilatı bünyesinde Rehberlik ve Denetim Birimi oluşturulmalı mı? Cevap EVET ise, yapılanma ve yetkilere ilişkin önerileriniz nelerdir?	251
5.6.7.	Arabuluculuk odaları, arabulucu adayları için ilk müracaat yeri olabilir mi? Odalar, eğitim, sınav ve staj iş ve işlemlerini Bakanlık, Genel Müdürlük, Daire Başkanlığı ve Birliğin rehberlik, denetim ve koordinasyonu ile yürütebilir mi?	253
5.6.8.	Arabuluculuk Odaları Birliği nezdinde Sosyal Yardım ve Dayanışma Fonu oluşturulabilir mi?	254
5.6.9.	Yapılacak kanun değişikliğini müteakiben hangi konular yönetmelikle düzenlenmelidir?.....	254

ALTINCI BÖLÜM TARTIŞMA VE YORUM

6.1.	Sonuç ve Tartışma	257
6.2.	Öneriler	261
6.2.1.	Arabuluculuk Tanımı	261
6.2.2.	İcra Edilebilirlik Şerhi.....	266
6.2.3.	İdari Arabuluculuk.....	268
6.2.4.	Arabuluculuğun Kayıt ve Belge Düzeni.....	272
6.2.5.	Arabulucular İçin Disiplin Hukuku	273
6.2.6.	Arabulucuların Eğitimi.....	275
6.2.7.	Arabulucuk ve Arabulucuların Teşkilatlanması	276
KAYNAKÇA		281

KAYNAKÇA

- Bulur**, Alper. "Avukatlık Kanunu m. 35/A'nın Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Çerçevesinde İrdelenmesi ve Bir Düzenleme Önerisi", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 89, (2010), 197-241 http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2010-89-626.pdf, [31.12.2017]
- Bush**, Robert A. Baruch ve Joseph P. Folger. *Arabuluculuk ve Getirileri, Dönüştürsel Çatışma Yaklaşımı*, çev. Gamze Sart, 1. bs. Ankara: Nobel, 2013.
- Candoğan**, Gökhan. "Avukatlık; Kamu Hizmeti mi Serbest Meslek mi?", <http://www.forseti.com.tr/makale/avukatlik-kamu-hizmeti-mi-serbest-meslek-mi/>, [14.02.2018]
- Çalışır**, Kurtuluş Tayanç. *Arabuluculuk*, Ankara, Adalet Yayınevi, 2015.
- Dağcı**, Kenan ve Efe Çaman. "Uluslararası Çatışma Çözümleri Yaklaşımları: Müzakere ve Arabuluculuk", https://www.academia.edu/4536669/Uluslararası%C4%B1_%C3%87at%C4%B1%C5%9Fma_%C3%87%C3%B6z%C3%BCmleri_Yakla%C5%9F%C4%B1mlar%C4%B1_M%C3%BCzakerre_ve_Arabuluculuk_Conflict_Resolution_Approaches_Negotiation_And_Mediation, [20.12.2017]
- Demir**, Şamil. "Arabuluculuğu Anlatmanın Yanlış Yolu", <https://www.samildemir.av.tr/2017/01/arabuluculugu-anlatmanin-yanlis-yolu-bizde-zaten-var/>, [06.01.2018]
- Demir**, Şamil. "Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu Anayasaya Aykırı Değildir" <https://www.samildemir.av.tr/2016/04/arabulucuya-basvuru-zorunlulugu-anayasaya-aykiri-degildir/>, [06.01.2018]
- Demirbaş**, Kürşad. "Arabuluculuk ve Uzlaştırma", http://www.academia.edu/21923469/arabuluculuk_ve_uzla%C5%9Ft%C4%B1rma, [09.03.2018].
- Doğan**, Serdar. "Uyuşmazlık Çözümünde Müzakere ve Arabuluculuk 07.06.2012 tarihli Sunumu", https://prezi.com/syygb_o35p8c/uyusmazlk-cozumunde-muzakere-ve-arabuluculuk/, [07.03.2018].
- Dür**, Orhan. *Arabuluculuk Faaliyeti ve Arabulucuların Hak ve Yükümlülükleri*, 1. bs. Ankara: Adalet, 2017.
- Erdoğan**, Ersin ve Nurbanu Erzurumlu. *Hukuk Uyuşmazlıklarında Türkiye'nin Arabuluculuk Tecrübesi ve Zorunlu Arabuluculuk Taslağı*, Rapor, (Ankara: SETA | Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı Yayınları 74, 2017), 37-47.
- Ergin**, İsmail. "Alternatif Çözüm Yöntemleri ve Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk", *Genç Hukukçular Hukuk Okumaları - Birikimler 4*, İstanbul, 2013, <http://genchukukcular.org/pdfs/birikimler4.pdf>, [28.12.2017]

- Ersen** Perçin, Gizem. "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinden Arabuluculuğun Hukuksal Düzenlemelerdeki Yeri", *MHB*, C. 31, S. 2, 2011: 177-201.
- Goodman**, Andrew. *Arabuluculuğa Hazırlanmak, Arabuluculuktan Yararlanacaklar İçin Rehber*, çev. Adnan Bıçaksız ve Zeynep Alkın, Ankara: Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Daire Başkanlığı, 2017, http://www.yayin.adalet.gov.tr/dosyalar/pdf/arabuluculuk_2017.pdf, [09.03.2018].
- Gözler**, Kemal. *İdare Hukuku Cilt II*, 1. bs. Bursa: Ekin, 2003.
- Gözler**, Kemal. *Genel Hukuk Bilgisi*, 7.bs. Bursa: Ekin, 2008.
- Güçlü**, A. Nusret vd. *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Uygulamalarının Geliştirilmesi Projesi Arabuluculuk Hizmetleri için Stratejik Yol Haritası/Eylem Planı Çalışmayı Faaliyet Raporu*, Ankara, 23-24 Mart 2017.
- Gülan**, Aydın. "Kamu Hizmeti Kavramı", *İÜHFD Prof. Dr. Lütfi Duran'a Armağan Özel Sayısı*, C. 9, S. 1-3, (1988), 147-159
- Ildır**, Gülgün "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Yaşanan Güncel Gelişmeler" http://www.sitehukuk.com/index.php?option=com_content&view=article&id=7:hukuk-uyusmazliklarinda-arabuluculuk-kanunu-yasanan-guncel-gelismeler&catid=8&Itemid=200, [12.02.2018]
- Kantarci**, Esra. "İdare Hukukunda Tahkim Müessesesi", https://www.academia.edu/8076418/%C4%B0dare_Hukukunda_Tahkim_M%C3%B9Cessesi, [20.12.2017]
- Kaplan**, Yavuz. "Arabuluculuk ve Türk Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısına Eleştirel Bir Bakış", *MHB*, C. 28, S. 1-2, (2011): 115-146.
- Karçı**, Şükrü Mert. "Ombudsman Tavsiye Kararları ve Türk Kamu Yönetiminde Uygulanabilme Sorunu", *Ombudsman Akademik Dergisi*, S. 2, (2015): 34-59
- Kekeç**, Elif Kısmet. *Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Temel Aşamalar ve Taktikler*, 3. bs., Ankara: Adalet, 2016.
- Koç**, Oktay. "Yeni Örgütlerin Ortaya Çıkışı: Türk Kamu Denetçiliği Kurumu Örneği", *Ombudsman Akademik Dergisi*, S.2, (2015): 11-34 https://www.ombudsman.gov.tr/contents/files/yayinlar/dergi_son_29_06_2015.pdf, [31.12.2017].
- Köksal**, Leyla. "Kişilerarası İletişim Çatışmaları ve Yönetimi" http://www.istanbul saglik.gov.tr/w/sb/duyurular/belge/saglik_catisma.pdf, [26.12.2017].
- Köse**, Serkan. "Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaşma Kurumu", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012. <http://www.uzlastirma.net/wp-content/uploads/2017/05/332651.pdf>, [30.12.2017]

- Kuru, Baki.** *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, Ankara: Yetkin 2017.
- Kutluk, Abdülkadir.** Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü görevlendirmesi üzerine 25.09.2017 tarihinde hazırlanan “Almanya’da Mahkeme İçi Arabuluculuk” konulu Yurt Dışı Ziyaret Raporu.
- Küçükyumuk, Adnan.** “Ceza Muhakemesinde Uzlaşma”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2010.
- Leathes Michael.** “2020 Vizyonu - Dünyada Arabuluculuk Gelecek 10 Yılda Ne Olacak?” <http://www.arabulucu.com/dunyada-arabuluculuk/2020-vision-where-in-the-world-will-mediation-be-in-10-years>, [01.01.2018].
- Özbek, Mustafa Serdar.** “Avrupa Konseyi Arabuluculuk Yönergesi Önerisi”, *AÜHFD*, C. 56, S. 1. (2007): 183-231
- Özbek, Mustafa Serdar.** *Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Cilt II*, 4. bs. Ankara: Yetkin, 2016.
- Özbek, Mustafa Serdar.** “Avrupada Arabuluculuğun İlkeleri ve Uygulanması”, *Prof. Dr. Özer Seliçi’ye Armağan*, Der. Hüseyin Hatemi. 1. bs. Ankara: Seçkin, 2006, s. 441-502.
- Özbek, Mustafa Serdar.** “Türk Yargı Sisteminde Çok Seçenekli Adliyeler”, <https://www.arabulucu.com/adr-alternatif-uyusmazlik-cozumu/turk-yargi-sisteminde-cok-secenekli-adliyeler/pdf>, [18.12.2017]
- Özkal Sayan, İpek.** “Türkiye’de Ombudsmanlık Kurumunun Uygulanabilirliği ve Alternatif Denetim Yöntemleri”, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, C. 69, S. 2, (2014), 333-349
- Özsumcu, Seda.** *Uzak Doğuda Arabuluculuk Anlayışı ile Türk Hukuk Sisteminde Arabuluculuk Kurumuna Genel Bir Bakış*, 3. bs. İstanbul: XII LEV-HA, 2013.
- Özsumcu, Seda.** “Karşılaştırmalı Hukuk ve Türk Hukuku Açısından Zorunlu Arabuluculuk Sistemine Genel Bir Bakış”, *İÜHF*, LXXIV-2, (2016), 820-825.
- Öztürk, Hatice.** “Arabuluculuk Eğitimlerinde Eğitimci Tutum ve Görüşlerine Yönelik Bir Araştırma: Türkiye Barolar Birliği Modeli” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2016.
- Pürselim, Hatice Selin.** “Yabancılaşma İçeren Arabuluculuk Usulü ve Bağlayıcılığı Hakkında Düşünceler”, *MÜHF-HAD*, C. 20, S. 2, (2014): 3-21.
- Sarısozen, M. Serhat.** *Uyuşmazlıkların Alternatif Çözüm Yolları Işığında Avukatlık Hukukunda Uzlaştırma*, Ankara: Yetkin, 2011.
- Sevim, Onur Utku.** *Avrupa Birliği Müktesebatı ve Türk Hukukunda Arabuluculuk*, 1. bs. Ankara: Adalet, 2016.

- Sıgnı, Ünal ve Abdülkadir Varoğlu.** *Müzakere ve Arabuluculuk İş, Yönetim, Diploması ve Hukukta Uyuşmazlıkların Çözümü*, Ankara: Siyasal Kitabevi, 2013.
https://www.academia.edu/30784294/M%C3%BCzakere_ve_Arabuluculuk [20.12.2017]
- Şahin** Ceylan, Şule. *Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Alternatif Uyuşmazlık Çözümü*, 1. bs. İstanbul: XII Levha, 2009.
- Şanlı**, Cemal. "Uluslararası Ticari Ve Ekonomik Uyuşmazlıkların Arabuluculuk (Adr) Yöntemi İle Çözümlemesi ve Mto'nun Adr Kuralları", *MHB*, Yıl. 22, (2002), 57-67
- Şen**, Bülent. *Boşanma Arabuluculuğu*, 1. bs. Ankara: Nobel, 2015.
- Tanrıver**, Süha. "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları: Arabuluculuk Kurumuna Hukuki ve Sosyolojik Bir Bakış", *Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan*, Der. Mehmet Ünal, Ankara: Yetkin, 2006, s. 827
- Tanrıver**, Süha. "Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 64, (2006), 151-177 <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2006-64-227>, [18.12.2017]
- Taşpolat** Tuğsavul, Melis. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Bahçeşehir Üniversitesi, Arabuluculuk Kanun Tasarısı Çerçevesinde Türk Hukukunda Arabuluculuk, Yetkin Yayınları, ANKARA, 2012, s. 27.
- Taşpolat** Tuğsavul, Melis. *Türk Hukukunda Arabuluculuk (6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Çerçevesinde)*, Ankara: Yetkin, 2012.
- Uz**, Gülşen. "Arabulucukta Hollanda Deneyimi", <http://www.arabulucu.com/dunyada-arabuluculuk/arabuluculukta-hollanda-deneyimi>, [08.02.2018]
- Velioglu**, Erbay. "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri – Nedir", <http://www.veliogluerbay.av.tr/PDF/alternatif-uyusmazlik-cozum-yontemleri-nedir.pdf>, [07.03.2018]
- Yavuz**, Cevdet. "Türk Hukukunda Tahkim Sözleşmesi ve Tabi Olduğu Hükümler", 2. Uluslararası Özel Hukuk Sempozyumu, http://dosya.marmara.edu.tr/huk/Sempozyumyay%C4%B1nlar%C4%B1/Il.%20Uluslararası%C4%B1%20%C3%96zel%20Hukuk%20Sempozyumu/3prof.dr.cevdet_yavuz.pdf, [15.12.2017]
- Yenidünya**, A. Caner. "Son Düzenlemeler Işığında Uzlaştırma Kurumu (Cmk.M.253-255)", <http://www.hukukihaber.net/son-duzenlemeler-isiginda-uzlastirma-kurumu-cmkm253-255-makale,5087.html> [12.04.2018]
- Yenisey**, Feridun. *Ceza Muhakemesi Hukukunda Uzlaşma - Uzlaştırmacı Eğitimi, Rehber Kitapçık*, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, 2008, <http://www.arabulucu.com/ceza-hukukunda-uzlasma/ceza-muhakemesi-hukukunda-uzlasma-uzlastirmaci-egitimi-rehber-kitapcik/pdf>, [30.12.2017]

- Yeşilirmak**, Ali. *Türkiye’de Ticari Hayatın ve Yatırım Ortamının İyileştirilmesi İçin Uyuşmazlıkların Etkin Çözümüne Doğrudan Görüşme, Arabuluculuk, Hakem-Bilirkişilik ve Tahkim: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, 1. bs. İstanbul: XII Levha, 2011.
- Yıldırım**, Ferhat. *Avusturya Hukuk Uyuşmazlıkları Arabuluculuk Federal Kanunu ve Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu*, çev. İstanbul: XII LEVHA Yayıncılık. 2015.
- Zeyyad** Ziya Sabuncuoğlu, vd., “Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk”, Bursa: Alfa Aktüel, 2016, s. 21
- Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı ve Dünya Bankasının 2-3 Nisan 2012 tarihinde Birlikte Düzenlediği Uluslararası Yargı Reformu Sempozyumu Kitabı**, <http://ankaratahkim.com/YARGI%20REFORMU%20SEMPOZYUMU.pdf>, [20.12.2017]
- Arabuluculuk Daire Başkanlığı, *Temel Arabuluculuk Eğitimi Katılımcı Kitabı*, 1 bs. (Ankara: 2017), 13. (Prof. Dr.Doğan KÖKDEMİR, Prof.Dr. Ünsal SİĞRİ Çatışma Teorisi Makalesi) <http://www.adb.adalet.gov.tr/arabuluculukkatilimcielkitabi.pdf>, [07.03.2018].
- İZÜ SEM Arabuluculuk Eğitimi, Çatışma Ders Notu.**
- Sabahattin** Zaim Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (SEM) tarafından açılan arabuluculuk kursları ders materyali olarak kullanılan, Arabuluculuk Kitabı, s.27-29.
- Türkiye Arabuluculuk Kurulu Arabuluculuk Sistemi ve Arabulucular İçin Model Etik ve Uygulama Kuralları**, Mart 2013 http://www.adb.adalet.gov.tr/Teskilat/mevzuat/etik_kurallar.html [09.03.2018].
- UNCITRAL - United Nations Commission On International Trade Law** http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/2002Model_conciliation.html, [24.12.2017].
- Arabuluculuğa Hazırlanmak Arabuluculuktan Yararlanacaklar İçin Rehber <http://www.adb.adalet.gov.tr/ek-1.pdf>, [15.12.2017]
- Başkanı Vedat Ahsen Coşar’ın “Dünyada Arabuluculuk Uygulamaları” Seminerinde Yaptığı Konuşma – Pazar, 13 Mart 2011, <http://www.arabulucu.com/haberler/tbb-baskani-vedat-ahsen-cosarin-dunyada-arabuluculuk-uygulamalari-seminerinde-yaptigi-konusma/pdf>, [16.12.2017].